

Striden om de hyperaktive børn

16. okt 2009 00:00 Flere behandlere er bekymrede over, at man inden for børnepsykiatrien ordinerer stadig mere medicin til børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelsen ADHD i stedet for at være interesseret i, hvad der sker inde i barnet

De psykologisk orienterede behandlere synes, at man er blevet for optaget af at diagnosticere og fjerne den utilpassede adfærd ADHD i stedet for at være nysgerrig efter, hvorfor barnet reagerer, som det gør. Og de er bekymrede for, hvordan de mange børn oplever det at få og leve med en diagnose måske resten af deres liv. - Max ROSEREAU/PHOTOPQR/LA VOIX DU NORD

Tine Bjerre Larsen

Arv eller miljø – medicin eller pædagogik?

Prøv Kristeligt Dagblad
i 4 uger helt gratis

Indtast dit
telefonnummer

OK

Det er spørgsmål, som deler vandene og synet på behandlingen af det stærkt stigende antal børn og unge i Danmark – fortrinsvis drenge – med diagnosen ADHD. På den ene side står psykiatere og læger, der mener, at ADHD er en biologisk betinget udviklingsforstyrrelse, som først og

fremmest skal behandles med medicin. Men i takt med det stigende antal diagnoser vokser bekymringen og protesten blandt mange psykologer og behandlere, som ser ADHD som en lidelse, der både handler om en medfødt sårbarhed, opvækst og familieforhold.

Hvor går grænsen for, hvor mange børn og unge der skal have diagnosen ADHD, og er det stigende antal diagnoser og medicinbehandlingen udelukkende et fremskridt for barnet? spørges der kritisk.

De psykologisk orienterede behandlere synes, at man er blevet for optaget af at diagnosticere og fjerne den utilpassede adfærd i stedet for at være nysgerrig efter, hvorfor barnet reagerer, som det gør. Og de er bekymrede for, hvordan de mange børn oplever det at få og leve med en diagnose måske resten af deres liv.

– Hvad det betyder for barnet at opleve ikke at passe ind og få skældud, fordi det opfører sig forkert, interesserer man sig ikke for. Størstedelen af de diagnosticerede er drenge, og måske kunne mødet med skolen forstås som andet og mere end et medicinsk problem? Vores samfunds sociale institutioner er bygget op om det selvregulerende individ, som kan løse opgaver på egen hånd og lade være med at forstyrre deres kammerater. Det kan nogle børn ikke leve op til, men betyder det nødvendigvis, at disse børn er syge? spørger Carsten René Jørgensen, lektor og psykolog på Aarhus Universitet.

 [Kommentér](#)

 [SHARE](#)

ADHD

Tidligere blev det kaldt DAMP, men i dag bruger man diagnosen ADHD – Attention Deficit Hyperactivity Disorder – om børn og unge, som er hyperaktive, impulsive og har opmærksomhedsforstyrrelser. Mellem tre og fem procent af alle skolebørn har ADHD i større eller mindre grad. En til to procent har brug for medicinsk behandling. Ekspertter mener, at ADHD for cirka 60-80 procents vedkommende skyldes arvelige faktorer, som giver forstyrrelser i hjernen.

 [Udskriv](#)

 [Tip en ven](#)

Det stigende medicinforbrug indikerer, at vi i dag er mere opmærksomme, når børn har psykiske forstyrrelser. Og at samfundet er modent til den medicinske behandling, mener overlæge Jesper Pedersen på Børne- og Ungepsykiatrisk afdeling i Region Sjælland.

– De officielle kriterier for ADHD har ikke ændret sig, men det kan være, at vi som læger har en lavere tærskel for, hvornår vi stiller diagnosen. Jeg kan godt være bekymret for, at vi ved for lidt om nuancerne. Det kan godt være, at for eksempel svært omsorgssvigtede børn og unge, der får en ADHD-diagnose, skulle have været i en undergruppe og have været tilbudt en anden form for behandling, siger Jesper Pedersen.

Susan Hart er psykolog og forfatter til flere bøger om, hvordan hjernen udvikler sig, når den voksne sørger for omsorg og er i kontakt med barnet. Og hvilken behandling der skal til, hvis barnet ikke har haft den mulighed.

– Jeg oplever, at mange sagsbehandlere og psykologer rundt omkring i kommunerne river sig i håret, fordi de ser en masse børn, der har svært ved at indgå i relationer med andre. Men når forældrene kommer med barnet, en ADHD-diagnose og tro på, at medicin kan kurere barnet, så begynder de også at lede efter en apparatfejl inden i barnet. Det er meget uheldigt, for er man ikke nysgerrig efter at gå bag om symptomerne, så sker der ingen forandring i barnet. Det er altid relevant at kigge på, om forældrene har været i stand til at lære barnet at regulere sine følelser. Når børn er utilpassede, er det ikke altid, fordi de har været udsat for omsorgssvigt. Det kan handle om, at forældre i for høj grad tilpasser sig barnet og lader det tage styringen i hjemmet, siger Susan Hart.

Hun mener, at ADHD-diagnosen efterhånden uddeles til så mange børn, at den bliver indholdsløs.

Også på Familiecentret i Hillerød, et behandlingstilbud til børn under 18 og deres familier, oplever man et stigende antal børn, der bliver henvist fra enten børnepsykiatriske afdelinger eller fra de pædagogisk-psykologiske rådgivninger på skolerne. Samt stigende efterspørgsel på at få børn til diagnostisk udredning på en psykiatrisk afdeling.

– Det er vi ikke imod, men forældrene får bare papir på, at barnet er hyperaktivt, og det bliver hverken de eller barnet klogere af. Det drejer sig om et samspil i familien, som ikke fungerer, men det kan vi ved hjælp af en pædagogisk-psykologisk indsats få på plads. Vi arbejder på at hjælpe forældre med at klare deres opgave som forældre bedre, siger familiecentrets leder, Gert Rasmussen.

Han oplever en langt større tiltro til diagnoser i dag end i 1970'erne, hvor forældre var mere interesseret i at bevare barnet i normalsystemet.

– Det er simpelthen en for stor byrde for familier, som i dag er meget belastede. En diagnose fjerner skyldfølelser og dårlig samvittighed og er en døråbner til en vifte af støttemuligheder. Det er problematisk, at vi er med til at fodre fødekæden. Medicineringen har taget overhånd. Man ordinerer medicin og giver afkald på andre tilgange og forståelser, og det er bekymrende, siger Gert Rasmussen.

Per Hove Thomsen, professor og overlæge ved Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hospital i Risskov og en af landets førende ADHD-eksperter, er ikke helt så bekymret.

– Vi diagnosticerer flere i dag med ADHD og med andre lidelser som for eksempel angst og autisme, fordi vi er mere opmærksomme på børns velbefindende, men set fra min stol modtager vi ikke nogen irrelevante henvendelser. Kun de sværeste tilfælde af ADHD når igennem systemet, og ikke alle behandles med medicin. Men jeg er enig i, at vi skal passe på ikke

at lade det øgede medicinforbrug kompensere for de pædagogiske og sociale indsatser, siger Per Hove Thomsen.

Men hvor mange flere børn og unge er det forsvarligt at diagnosticere?

Ifølge befolkningsundersøgelser vil to til fem procent af alle skolebørn opfylde kriterierne for en diagnose og have ADHD i sværere eller mindre grad. En til to procent vil have brug for medicin, og det svarer til mellem 13.000 og 26.000 børn under 18 år.

– Stigningen i medicinforbruget har været særlig stor for de 10-14-årige, og i den aldersgruppe synes jeg ikke, at en yderligere stigning vil være godt. Når otte ud af ti med en ADHD-diagnose drenge, kan det skyldes, at piger ikke er så adfærdsforstyrrende og hyperaktive. Så det kan godt være, at pigerne er underdiagnosticerede, og at de vil kunne stå for en yderligere stigning næste år i medicinforbruget, siger Per Hove Thomsen.

Han glæder sig over, at forældre ikke længere skal føle sig tynget af skyld over, at de har fejlet i opdragelsen af deres børn.

Men det forstår psykolog Susan Hart ikke. Hun synes, at det må være at foretrække at vide, at man selv kan være med til at afhjælpe barnets symptomer.

– Jeg er ikke imod medicin, og jeg siger ikke, at man ikke kan være født med en sårbarhed, men at man kan kompensere for den ved at udvikle selvreguleringsstrategier, så man kan leve et liv, hvor sårbarheden måske oven i købet kan blive en styrke. Hvis sårbarheden derimod ikke har gode betingelser, så kan den eksplodere og bevirke en ekstremt utilpasset adfærd.

livogsjael@kristeligt-dagblad.dk